Nota voor	:	vergadering algemeen bestuur
Datum	:	26 november 2026
Onderwerp	:	Stand van zaken Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing
Agendapunt	:	8
Kenmerk	:	AB/2644

Portefeuillehouder: C.W.J. Blom

Bijlage: 1. Rapportage inhoudelijke verantwoording projectfase GGA-NBB
2. Plan van aanpak beheerfase

Inleiding
Op 23 augustus 2017 hebben de besturen van de provincie Gelderland, Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) en Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) een intentieverklaring ondertekend om te komen tot een gebiedsgerichte aanpak van natuurbrandbeheersing. Deze samenwerking heeft in 2024 geleid tot de start van het project Gelderse Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing (hierna: GGA-NBB), waaraan de provincie Gelderland, Gelderse gemeenten en de drie Gelderse veiligheidsregio's deelnemen.

Aanleiding voor deze samenwerking is het toenemende risico op grote en onbeheersbare natuurbranden als gevolg van klimaatverandering. De afgelopen twee jaar hebben laten zien dat een gezamenlijke Gelderse aanpak leidt tot concrete resultaten in het beperken van natuurbrandrisico's.

Op 24 september 2026 heeft de bestuurlijke stuurgroep Natuurbrandbeheersing ingestemd met de voorgestelde richting voor de beheerfase. Tijdens een bestuurlijke bijeenkomst zijn de resultaten van de projectfase en het voorstel plan van aanpak van de beheerfase toegelicht aan de deelnemende partijen (bijlage 2).

Advies-besluit

1. Kennis te nemen van bijlage 1, de stand van zaken van de Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing (GGA-NBB), de afronding van de projectfase in 2026 en de voorbereiding van de beheerfase vanaf 2027.
2. In te stemmen met het plan van aanpak beheerfase vanaf januari 2027 en het algemeen bestuur in maart 2027 te informeren over:
    a. Uitkomsten besluitvorming Provincie en andere veiligheidsregio's;
    b. Implementatieplan (uitgewerkte governance en samenwerkingsafspraken)

Beoogd effect
De Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing heeft als doel de kans op onbeheersbare natuurbranden en de effecten ervan op termijn te verkleinen.

Argumenten
1.1. De samenwerking in de projectfase GGA heeft belangrijke resultaten geleverd.
De projectfase van de Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing heeft de beoogde resultaten opgeleverd en vormt een solide basis voor structurele voortzetting vanaf 1 januari 2027.

Binnen de projectfase is gewerkt volgens een zogenoemde tweesporenaanpak. Gemeenten hebben regie gevoerd op de aanpak van natuurbrandrisico's bij kwetsbare en risicovolle objecten, terwijl de provincie Gelderland regie heeft gevoerd op natuurbrandpreventie in natuurgebieden en langs infrastructuur. De veiligheidsregio's hebben hierbij gezamenlijk een initiërende, adviserende en verbindende rol vervuld.

Voor VNOG en Gelderland zijn onder meer de volgende resultaten gerealiseerd:

	VNOG	**Gelderland**
Risico-objecten voorzien van een rapportage natuurbrandveiligheid.	610	1.162
In iedere gemeente met een natuurbrandrisicogebied is een gemeentelijk plan van aanpak opgesteld. * In de twee VNOG gemeenten zonder relevant natuurbrandrisicogebied heeft een maatwerkschouw plaatsgevonden.	20*	32
Clusterplannen Natuurbrandveiligheid opgesteld	21	31
Bewonersinformatieavonden georganiseerd	93	154
Bijdrage verkeersplannen geleverd	21	30
Verbetering bluswatervoorzieningen	117 in uitvoering	187 in uitvoering
Provinciale trajecten gestart voor compartimentering, bereikbaarheid en verbetering van	Uitvoeringsplannen spoor twee: • Rijk Nijmegen (gereed) • Achterhoek • Veluwse plannen (10)	

Deze resultaten vormen de basis voor een structurele beheerfase waarin monitoring, begeleiding en verdere uitvoering van maatregelen centraal staan.

1.2. Voortzetting van de samenwerking in een structurele vorm is noodzakelijk.
Er is duidelijk geworden dat natuurbrandrisico's structureel van aard zijn en blijvend integrale aandacht vragen, zeker omdat verantwoordelijkheden verdeeld zijn. De in de projectfase ontwikkelde adviezen, plannen en samenwerkingsvormen vragen om verdere uitvoering, monitoring en actualisatie. In de Gelderse samenwerking wordt specialistische vakkennis gebundeld. Dit biedt meerwaarde boven het zelfstandig uitvoering geven aan het vervolg, omdat dit zorgt voor een *een uniforme, efficiënte en effectieve aanpak (zie 2.3)*

1.3. Eindverslag en financiële eindverantwoording volgen in maart 2027.
Het eindverslag en de financiële eindverantwoording van de projectfase zijn op dit moment in voorbereiding. De accountantscontrole op de subsidieverantwoording is hier onderdeel van. De inhoudelijke en financiële eindverantwoording worden aan de Provincie verstrekt nadat de accountantsverklaring is ontvangen (verwachting december 2026). De informatie over de

financiële afronding van de projectfase zal naar verwachting in maart 2027 aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.

2.1. Het plan van aanpak geeft kaders voor nadere bestuurlijke en ambtelijke inbedding.
Met bestuurlijke instemming op het plan van aanpak beheerfase kunnen de komende periode nadere afspraken worden gemaakt over de zorgvuldige inrichting van de beheerfase. De beheerfase GGA-NBB kent, als gevolg van de overdrachtsfase in de periode september 2026 tot en met maart 2027, een gefaseerde start.

In de komende maanden wordt toegewerkt naar de besluitvorming in maart 2027.

Daarbij worden de volgende onderwerpen nader uitgewerkt:

- de definitieve financiële eindafrekening van de projectfase;
- de governance- en samenwerkingsstructuur voor de beheerfase;
- de financiële afspraken tussen de deelnemende partijen, waaronder fiscale aandachtspunten;
- de samenwerkingsovereenkomst tussen provincie en veiligheidsregio's;
- de invulling van de taken die VNOG uitvoert binnen de interregionale samenwerking.

2.2. De in het plan beschreven governancestructuur sluit aan bij bestaande lijnen.
Door dit vast te stellen in een governancestructuur zorgt VNOG er in de beheerfase voor dat bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid in dit dossier geborgd zijn. Effectieve zorg voor het proces/of voor de aanpak van natuurbrandbeheersing is een gezamenlijke opdracht aan Provincie, gemeenten en veiligheidsregio's. De governancestructuur, bestaande uit een stuurgroep op bestuursniveau, een adviesraad op managementniveau en een ambtelijke regiewerkgroep sluit aan bij bestaande portefeuilles en samenwerkingen. Voor VNOG neemt de bestuurlijk portefeuillehouder Natuurbrandbeheersing zitting in de stuurgroep en de algemeen directeur in de adviesgroep.

2.3. Alleen met samenwerking ontstaat een uniforme, efficiënte en effectieve aanpak.
Deze samenwerking vraagt structurele capaciteit van participanten. Natuurbrandbeheersing is een onderwerp waarbij belangen zijn vervlochten en expertise schaars is. Participanten werken volgens de afgesproken taakverdeling en binnen) een uniforme werkwijze. De samenwerking biedt efficiency in de benodigde (specialistische) adviescapaciteit voor de aanpak van risico-objecten. Door de samenwerking ontstaat een efficiëntere inzet van specialistische capaciteit en regiecapaciteit, hierdoor zijn er minder meerkosten. Ook wordt een robuuste samenwerkingsorganisatie neergezet met aandacht voor continuïteit.

2.4. Dit past bij de ambities van VNOG zoals beschreven in het Regionaal Beleidsplan.
Natuurbrandbeheersing is, volgens het Regionaal Beleidsplan 2025-2028 een actueel, urgent en prominent onderwerp en wordt dat steeds meer, ook gelet op de klimaatverandering. Met de structurele borging van de Gebiedsgerichte aanpak worden, samen met partners de natuurbrandrisico's, acceptabel gehouden en (onbeheersbare) natuurbranden zo veel mogelijk beperkt. VNOG zorgt, samen met partners, voor monitoring van de realisatie van maatregelen. Daarnaast bereiden wij een effectieve beheersing van natuurbranden voor, door optimalisatie van bereikbaarheid, berijdbaarheid en bestrijdbaarheid.

Kanttekeningen
1.1./2.1. Gedeputeerde Staten besluit naar verwachting medio november 2026 over toe te kennen middelen.
Het gaat hier om middelen die de provincie van het rijk ontvangt.

1.2./2.2. De uitwerking van het plan van aanpak volgt in het algemeen bestuur van maart 2027.
De governancestructuur waarbinnen de samenwerking formeel geregeld wordt zal binnen de vastgestelde kaders van dit besluit verder uitgewerkt worden. De definitieve uitwerking zal in een informatienota in maart 2027 in uw AB gedeeld worden. De mogelijk technische financiële aanpassingen binnen de begroting worden via een begrotingswijziging voorgelegd.

2.2. Het budget voor de extra kosten voor de provinciale/bovenregionale samenwerking is tot en met 2030 geborgd.
Het gaat hierbij om taken van de ambtelijke regiewerkgroep met ondersteuning. Deze taken moeten worden uitgevoerd om de samenwerking goed te laten slagen. Het gaat hier om taken die nu, weliswaar in een andere vorm, door de projectgroep worden opgepakt (regie, ondersteuning en communicatie). De financiering van de deze extra kosten worden naar verwachting tot en met 2030 gedragen door de provincie vanuit de rijksbijdrage die de provincie ontvangt voor regievoering
Indien de incidentele bijdrage van de provincie na 2030 komt te vervallen, wordt bezien hoe de financiële gevolgen, in lijn met het ambitieniveau, kunnen worden opgevangen.

Uitvoering/ communicatie/ inwerkingtreding
De verdere communicatie wordt afgestemd binnen de bestaande samenwerkingsstructuur van de GGA-NBB. Bestuurders, gemeenten, provincie en samenwerkingspartners worden periodiek geïnformeerd over de voortgang via de reguliere overlegstructuren en rapportages.

Het Algemeen Bestuur wordt in maart 2027 gevraagd om kennis te nemen van de financiële afronding van de projectfase en besluiten te nemen over:
- het implementatieplan voor de beheerfase;
- samenwerkingsovereenkomst;
- de bijbehorende financiële afspraken.

Rapportage/ evaluatie
Terugkoppeling vindt plaats middels rapportages in de reguliere P&C cyclus.

Personele consequenties
Geen

Financiële consequenties
In afwachting van het besluit van Gedeputeerde Staten zijn de financiële gevolgen nog niet verwerkt in de begroting van VNOG. Deze worden meegenomen in de begrotingswijzigingen die in maart 2027 aan het AB worden voorgelegd.

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland;

Bijeen in de vergadering d.d. 26 november 2026;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 12 november 2026;

Besluit:

1. Kennis te nemen van bijlage 1, de stand van zaken van de Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing (GGA-NBB), de afronding van de projectfase in 2026 en de voorbereiding van de beheerfase vanaf 2027.
2. In te stemmen met het plan van aanpak beheerfase vanaf januari 2027 en het algemeen bestuur in maart 2027 te informeren over:
    a. Uitkomsten besluitvorming Provincie en andere veiligheidsregio's;
    b. Implementatieplan (uitgewerkte governance en samenwerkingsafspraken)

De secretaris	De voorzitter
dr. G. Bouwmeester	A.J.M. Heerts

Twello, 26 november 2026

GEBIEDSGERICHTE AANPAK
NATUURBRANDBEHEERSING
Veluwe, Achterhoek en Rijk van Nijmegen

2024-2026

Inhoudelijke rapportage Project gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Gelderland

Provincie Gelderland
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Inhoud

1. Inleiding 2
1.1. Gezamenlijke Gelderse aanpak natuurbrandbeheersing 2
1.2. Twee-sporenaanpak 2
1.3. Verantwoording 4
2. Resultaten Spoor 1 5
2.1. Gemeenten 6
2.2. Adviezen individuele risico-objecten 7
2.2.1. Adviezen recreatieondernemingen, zorginstellingen en bedrijven 7
2.2.2. Adviezen vitale infra en standaard adviezen 9
2.3. Clusterplannen en verkeersplannen 10
2.4. Bewonersinformatieavonden 11
3. Resultaten Spoor 2 12
3.1. Uitvoeringsplannen 12
3.2. Vegetatieproeven 14
4. Samenwerkingen en (bestuurlijke) afstemmingen 15
5. Interregionale werkorganisatie 17
5.1. Communicatie 17
5.2. ICT/Data 19
6. Bluswatervoorzieningen 20
7. Eindverantwoording 21
8. Dankwoord 22

1. Inleiding

In Nederland, en zeker binnen onze provincie Gelderland met het grootste areaal aan natuurgebied, is de afgelopen jaren meer aandacht gekomen voor het natuurbrandrisico. Nederland heeft, net als de rest van Europa, te maken met perioden met meer droogte en hitte en daarmee een toenemend risico op onbeheersbare natuurbranden. Een risico wat zich in de afgelopen jaren manifesteerde in een groeiend aantal natuurbranden.

In 2020 is gestart met een eerste opzet van de Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing. Het besef dat natuurbranden in toenemende mate onbeheersbaar kunnen worden en voor een enorme impact kunnen zorgen binnen de samenleving groeide. Juist ook het inzicht in de brandgevoeligheid van de vegetatie en de kwetsbaarheid van het grote aantal risicovolle objecten van recreatie, zorg, vitale infra en gebieden wonen & werken in, dan wel grenzend aan onze natuurgebieden gaf de noodzaak tot een preventieve aanpak.

1.1. Gezamenlijke Gelderse aanpak natuurbrandbeheersing

Om natuurbrandbeheersing in Gelderland mogelijk te maken, hebben de provincie, gemeenten en veiligheidsregio's hiervoor gezamenlijk de regieverantwoordelijkheid genomen. In 2023 is bestuurlijk de Gelderse Gebiedsgerichte aanpak vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de Algemene Besturen van de drie Gelderse veiligheidsregio's. Deze aanpak voorzag in een projectfase van twee jaar en een hierop volgende beheerfase. De start was in het derde kwartaal 2024 en in september 2026 is de projectfase opgeleverd.

De uitvoering van de Gelderse gebiedsgerichte aanpak is gebaseerd op de volgende principes:

- Verminderen ontstaansrisico op branden die kunnen overslaan op natuurgebieden door gedragsbeïnvloeding en het treffen van maatregelen op risico-objectniveau.
- Komen tot een veiligere landschapsinrichting. Dit is aan de orde in de natuurgebieden en langs de infratracés, maar is bijvoorbeeld ook van toepassing op de terreininrichting van vakantieparken, etc.
- Voorbereiding van mensen op hoe te handelen bij een natuurbrand.

1.2. Twee-sporenaanpak

De gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing heeft als doel de kans op onbeheersbare natuurbranden én de gevolgen daarvan te verkleinen door middel van een twee-sporenaanpak:

- **Spoor 1:** Lokale, objectgerichte aanpak van risicolocaties onder regie van gemeenten, met advies van de Veiligheidsregio. De projectfase van Spoor 1 nam ruim twee jaar in beslag vanaf juli 2024 (Q3) tot en met september Q3 2026. In de projectfase zijn risico-

objecten bezocht en geadviseerd, cluster- en verkeersplannen opgesteld en bewoners-bijeenkomsten georganiseerd.
Om dit (versneld) uit te voeren, is voor een provincie-brede aanpak gekozen, met een budget van 1,5 miljoen euro. De provincie heeft hiervoor een subsidie verstrekt van 700.000 euro. En de drie veiligheidsregio's hebben hier ,naar rato, 800.000 euro aan bijgedragen. Over het financiële deel van de projectfase wordt separaat verantwoording afgelegd overeenkomstig de subsidieverordening van de provincie in combinatie met een accountantsverklaring.

- **Spoor 2:** Ontwikkeling van een integraal natuurbrandpreventieplan voor Veluwe, Achterhoek en het Rijk van Nijmegen. Dit plan legt de noodzakelijke preventieve maatregelen en uitvoeringsafspraken in de landschapsinrichting vast om natuurbranden beheersbaar te houden. De provincie voert de regie en in samenwerking met natuur- en infrabeheerders wordt met advisering van de veiligheidsregio's gewerkt aan het Gelderse natuurbrandpreventieplan. Dit plan zal gaan bestaan uit 12 uitvoeringsplannen. Het uitvoeringsplan Rijk van Nijmegen (gereed), 10 uitvoeringsplannen gebied Veluwe en 1 uitvoeringsplan natuurgebieden Achterhoek. Spoor 2 vraagt om een lange termijn-aanpak, omdat de uitvoering van maatregelen in de vegetatie een proces van 20 tot 30 jaar kan beslaan. Om dit te realiseren, hebben de veiligheidsregio's en de provincie adviescapaciteit ingezet en zijn middelen van de provincie vrijgemaakt (verkregen via het Rijk).

1.3. Verantwoording

In deze eindrapportage wordt verantwoording afgelegd over de behaalde resultaten van de projectfase binnen Spoor 1 en over de resultaten die tot op heden binnen Spoor 2 zijn gerealiseerd. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de projectondersteuning op het gebied van projectleiding, ICT en communicatie. Ook wordt ingegaan op de samenwerking tussen de betrokken partijen, de georganiseerde (bestuurlijke) bijeenkomsten en afstemmingsmomenten. Daarnaast wordt kort ingegaan op voortgang ten aanzien van de extra bluswatervoorzieningen in de natuurgebieden waarvoor de gemeenten in totaal 4,5 miljoen hebben ontvangen. Tot slot bevat deze rapportage een algemene verantwoording van de uitgevoerde werkzaamheden, de bereikte resultaten en de belangrijkste aandachtspunten voor de beheerfase.

Deze inhoudelijke eindrapportage is enerzijds bedoeld als inhoudelijke verantwoording naar Provinciale Staten voor de ontvangen subsidie en de Algemene Besturen van de drie Veiligheids-regio's voor de extra ontvangen middelen ten behoeve van de versnelde aanpak risicovolle objecten in Spoor 1. Anderzijds is deze rapportage geschreven voor een brede bestuurlijke verantwoording over de Gelderse gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing tot nu toe. Daarom is deze eindrapportage breder opgezet dan de activiteiten en de beoogde resultaten van Spoor 1 beschreven in het Verleningsbesluit van de provincie Gelderland van 10 juli 2024. De verantwoording betreft dus het gehele projectplan Herzien plan van aanpak Natuurbrand-beheersing Gelderland van 17 mei 2023.

2. Resultaten Spoor 1

De van de provincie verkregen subsidie was bestemd voor de doorstart en versnelling van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing en specifiek gericht op Spoor 1.

Spoor 1 bestaat uit een lokale, objectgerichte aanpak onder regie van de gemeente met advisering vanuit de betrokken veiligheidsregio. Er wordt geadviseerd over risicovolle objecten gelegen in, dan wel direct grenzend aan, het natuurgebied. Er wordt onderscheid gemaakt in objecten behorend tot de recreatie (verblijfs- en dagrecreatie), de zorg, wonen & werken en vitale objecten.

Na ruim twee jaar uitvoering zijn binnen Spoor 1 de volgende resultaten gerealiseerd:

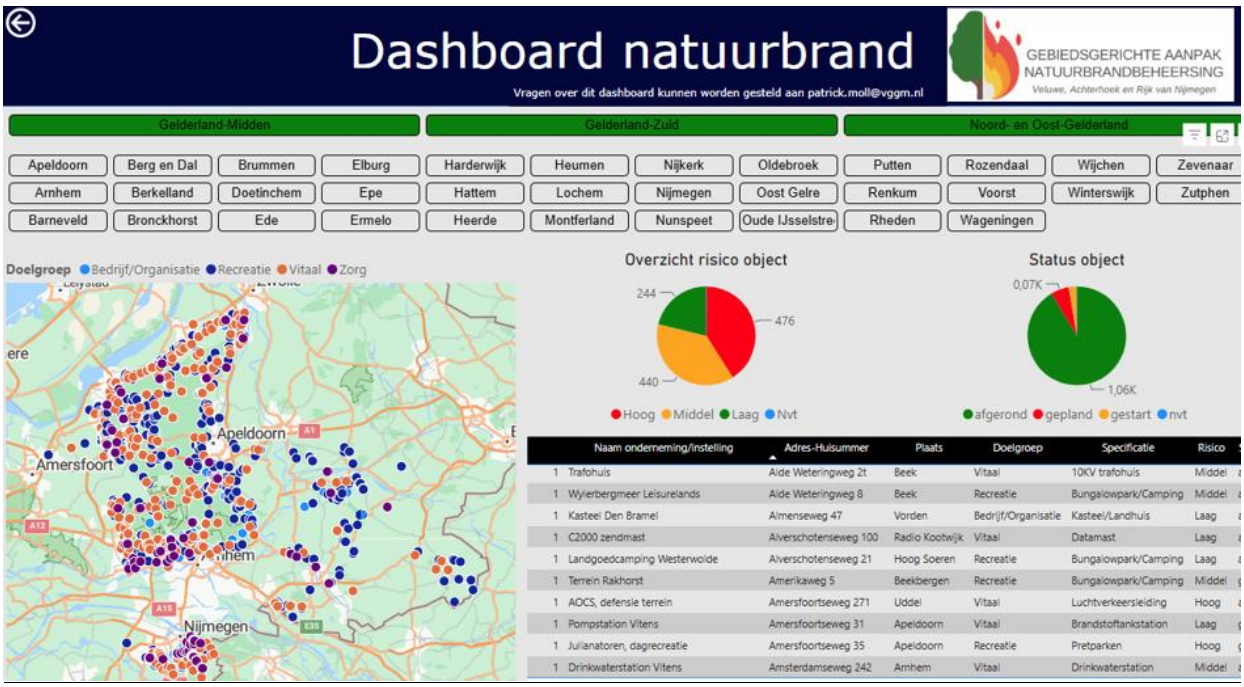
Activiteit	VNOG	VGGM	VRGZ	Gelderland
Voor iedere gemeente met een natuurbrandrisico-gebied is een plan van aanpak opgesteld.	20	8	4	32
Risico-objecten hebben een rapportage natuurbrand-veiligheid ontvangen.	610	388	164	1.162
Clusterplannen Natuurbrandveiligheid zijn opgesteld	21	6	4	31
Bewonersinformatieavonden zijn georganiseerd	93	43	18	154
Bijdrage verkeersplannen is geleverd	21	6	4	31

Alle risico-objecten behorende tot recreatie, zorg en overige bedrijven en organisaties hebben een individueel advies ontvangen, waarin maatregelen staan die bijdragen aan natuurbrand-beheersing (zie paragraaf 2.2).
De risico-objecten die vallen onder vitale objecten hebben per groep en deels individueel een algemeen advies ontvangen (zie paragraaf 2.3).
Indien de risico-objecten zodanig geconcentreerd in een gebied liggen dat gezamenlijk gebruik gemaakt wordt van bijvoorbeeld ontsluitingswegen, is er voor deze objecten ook een gezamenlijk cluster- en verkeersplan opgesteld (zie paragraaf 2.4).
Voor de gebieden wonen & werken zijn bewonersinformatieavonden georganiseerd (zie paragraaf 2.5).

2.1. Gemeenten

Alle betrokken gemeenten waarvoor het natuurbrand-risico relevant is, hebben een gemeentelijk plan van aanpak natuurbrandbeheersing gekregen. In overleg is er per gemeente een vorm van een regiegroep samen-gesteld. Bij sommige gemeenten is dit vastgesteld door het college van B&W en optioneel besproken in de gemeenteraad. Daarnaast hebben alle gemeenten via de ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid toegang gekregen tot het dashboard waarmee de voortgang gevolgd kon en kan worden.

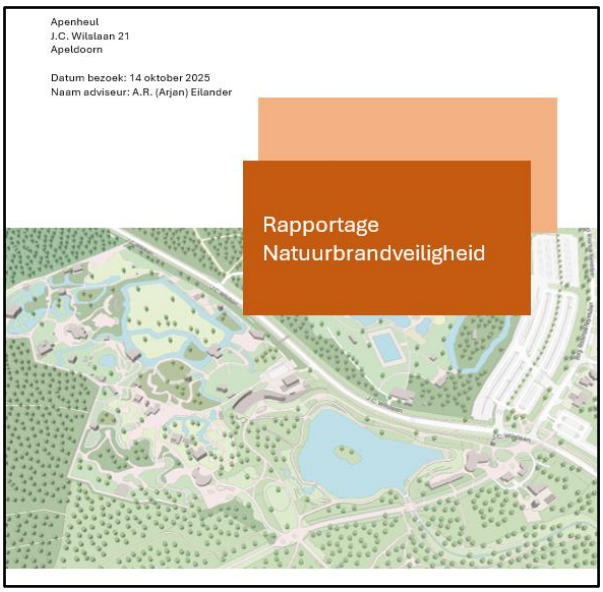
2.2. Adviezen individuele risico-objecten

Na ruim twee jaar uitvoering zijn binnen Spoor 1 de volgende resultaten gerealiseerd:
Er is voor 1.162 risico-objecten een individueel advies gemaakt:

- 586 recreatiebedrijven;
- 377 voor objecten behorend tot de vitale infrastructuur die gelegen zijn in, dan wel direct grenzen aan, natuurbrandgevaarlijk natuurgebied:
    - trafostations,
    - bovengrondse gasontvangst- en afsluitstations,
    - zendmasten,
    - drinkwaterstations,
    - zonneparken en
    - tankstations/verzorgingsplaatsen;
- 82 zorginstellingen, waaronder ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en gehandicapten-zorg;
- 117 bedrijven en overige organisaties, zoals defensie en industrie (waaronder kleine chemisch georiënteerde bedrijven), maar ook opvanglocaties van het COA (AZC's) en opvanglocaties voor vluchtelingen uit Oekraïne.

2.2.1. Adviezen recreatieondernemingen, zorginstellingen en bedrijven

Het aantal gegeven adviezen ligt met 1.162 locaties een stuk hoger dan de bij de start beoogde 950. Dit komt enerzijds door het grotere aantal vitale infra-objecten, maar ook anderzijds dat voor recreatiebedrijven breder gekeken is met onder andere hotels als verblijfrecreatie.

Verder bleek dat op diverse recreatieparken meerdere Verenigingen van Eigenaren actief zijn. Naast meer objecten bleken sommige situaties ook complexer dan vooraf ingeschat. Vooral de verantwoordelijkheidsvraag bij meervoudig gebruik van locaties kwam veelvuldig aan de orde.

Voor de advisering van de recreatiesector is samen met de branchevereniging HISWA-RECRON gewerkt aan een model ontruimingsplan voor recreatie-ondernemingen.

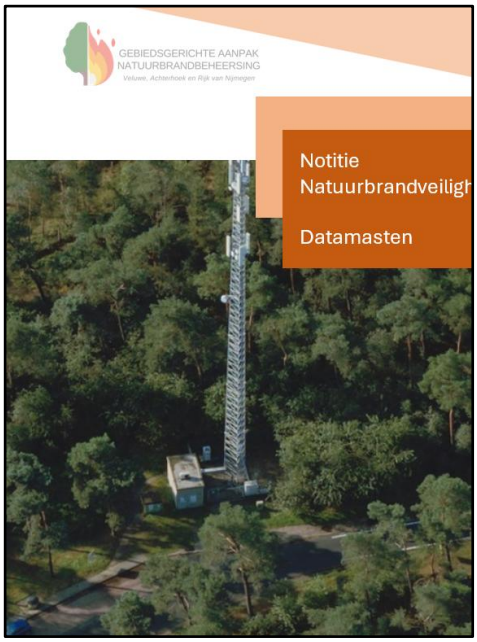
Samen met Vitale Vakantieparken is een video gemaakt over natuurbrandrisicobeheersing welke via hun website te raadplegen is met allerlei tips en handelingsperspectieven voor ondernemers. Daarnaast is gezamenlijk gewerkt aan een hand-reiking: Brandveiligheid en Biodiversiteit: Hoe richt ik mijn park slim in.

2.2.2. Adviezen vitale infra en standaard adviezen

Naast de algemene adviezen voor ondernemingen en instellingen zijn er ook algemene en, waar nodig, ook individuele adviezen opgesteld ten behoeve van risicovolle locaties van vitale infra in, dan wel grenzend aan, natuurgebieden.
Dit betreft objecten voor:

- Electravoorziening: zoals hoogspanning-trafostations van Tennet en trafostations en trafohuisjes 10 KV van Liander).
- Gasvoorziening: Zoals gasassetlocties van de Gasunie en gasontvangst- en distributiestations van Liander.
- Data- en telefonievoorzieningen, zoals Zendmasten.
- Brandstof- en energieleverstations.

Om deze algemene adviezen op te kunnen stellen, zijn gesprekken met deskundigen van de verschillende organisaties, bedrijven en ministeries gevoerd. Zo zijn er diverse gesprekken geweest met medewerkers van Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf, Tennet, Alliander, Gasunie, Vitens, het KPN-agentschap Telecom en het Ministerie van I&W.

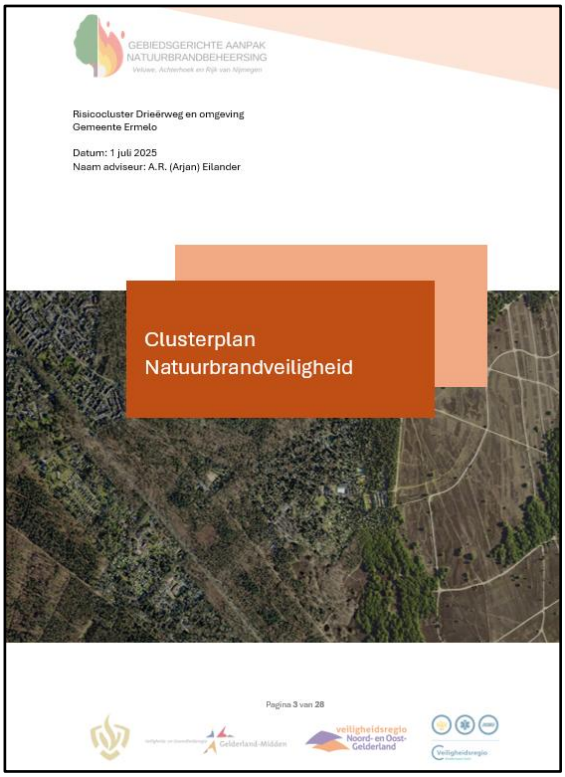
Verder zijn er ook standaard adviezen ontwikkeld met betrekking tot aangetroffen situaties, dan wel activiteiten in, dan wel grenzend aan natuurgebieden die risicoverhogend zijn bij onjuist gebruik en tijdens natuurbrandgevoelige omstandigheden.

- Takkenwal/Takkenril
- Wensballonen
- Glampingtenten
- Hottubs (openvuur gestookt)
- Veiligheidsafstanden brandgevoelige vegetatie.

2.3. Clusterplannen en verkeersplannen

Clusterplannen zijn gemaakt voor die situaties waar sprake is van concentratie van risico-objecten en woon- & werkgebieden en waarbij gezamenlijk gebruik gemaakt wordt van dezelfde infrastructuur zoals ontsluitings-wegen. In zo'n situatie is naast de individuele advisering van de risicovolle objecten ook een clusterplan op-gesteld. Er zijn 31 clusterplannen gemaakt, 9 minder dan de oorspronkelijk ingeschatte 40. De clusterplannen zijn vooral gemaakt voor en in overleg met de gemeenten en de adviezen zullen in overleg met desbetreffende gemeente en betrokken ondernemingen verder geïmplementeerd moeten worden. Onderdeel van het clusterplan is het advies voor het hebben van een verkeersplan voor de clustersituatie. De gemeenten hebben in samenwerking met de Veiligheidsregio en de Politie zo'n plan opgesteld, dan wel door een bureau op laten stellen. Voor een aantal clusters is hiertoe door de desbetreffende gemeente opdracht verleend.

2.4. Bewonersinformatieavonden

In samenwerking met de gemeenten zijn 154 bewonersavonden georganiseerd. Dit zijn er vier meer dan in 2023 is ingeschat. De bewonersavonden hadden over het algemeen, op een enkele uitzondering na, een hoge opkomst en trokken een breed publiek. Aan de bewonersavond ging een uitnodigingentraject vooraf, waarbij de GGA-organisatie een communicatieplan heeft aangeleverd aan de gemeenten. Uitnodigingen werden per brief en via social media verspreid. Tijdens de avonden werd voor het publiek het natuurbrandrisico geduid en werden handelingsperspectieven om natuurbranden te voorkomen en op natuurbrand voorbereid te zijn, gegeven. Hierbij kreeg men praktische tips die daarnaast op flyers waren uitgewerkt en werden uitgedeeld. Op de avonden kregen we zeer positieve reacties hetgeen veel voldoening gaf bij de werkgroepleden die de avonden verzorgden. Aanwezigen kwamen soms met persoonlijke verhalen waarvan een ieder kon leren en die weer gebruikt werden om navolgende avonden te verrijken. Avonden die bijgedragen hebben aan bewustzijn waarmee hopelijk geadviseerde tips, waar nodig, zijn omgezet in maatregelen.

3. Resultaten Spoor 2

Ondanks dat Spoor 2 een lange termijn-aanpak heeft en de uitvoering van maatregelen in de vegetatie een proces van 20 tot 30 jaar kan beslaan, zijn in de afgelopen drie jaar de volgende resultaten behaald:

- Opdracht onderzoek hoofdcompartimentering en oplevering rapport inrichtings-maatregelen hoofdcompartimentering in 2023
- Gesprekken infra-beheerders en infra-tracébeheerders
- Onderzoek Sub-compartimentering
- Vastlegging 12 uitvoeringsplannen t.b.v. Gelders natuurbrandpreventieplan
- Diverse brandproeven met vegetatie.

In het kader van de hoofdcompartimentering zijn overleggen gevoerd en worden afspraken gemaakt met de volgende partijen:

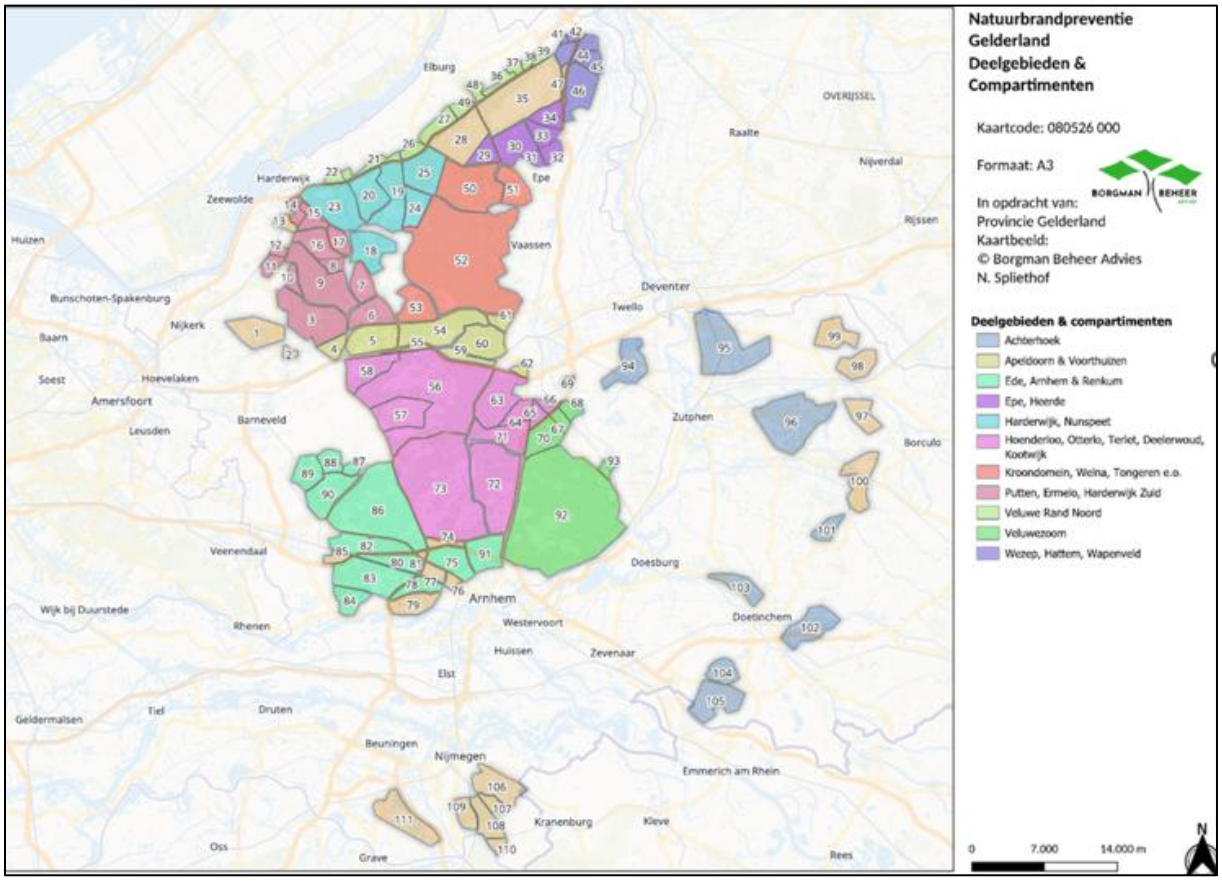
- Rijkswaterstaat
- TenneT
- ProRail
- Gasunie
- Vitens
- Provincie [als wegbeheerder]
- Terreinbeherende organisaties.

3.1. Uitvoeringsplannen

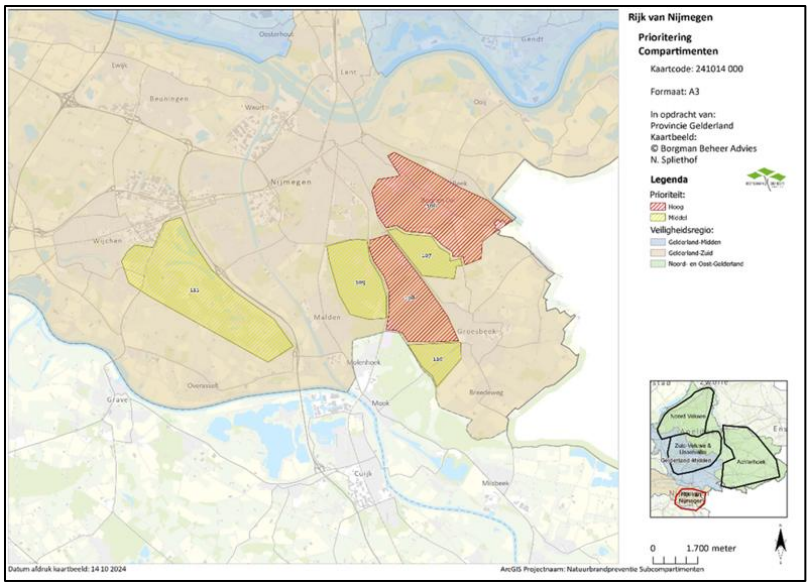
In het Gelderse plan natuurbrandveiligheid natuurbranden wordt de toekomstige wettelijke verplichting om te komen tot een provinciaal natuurbrandpreventieplan uitgewerkt. Hierin staat onder andere dat er gezorgd moet worden voor een veiligere landschapsinrichting en hoe dit voor Gelderland te realiseren is. Een veiligere landschapsinrichting is te realiseren door weerbaardere natuur, hoofd- en sub-compartimenteringen en waar nodig door het voorkomen van brandbevorderende landschapselementen. Om dit te realiseren is er in 2025 een provinciaal traject gestart door de provincie onder begeleiding van Borgman Beheer Advies en met advisering van de Veiligheidsregio's. In dit project wordt samen met de terreinbeherende organisaties (TBO's) gewerkt aan 12 uitvoeringsplannen. Deze uitvoeringsplannen bevatten gebiedsafspraken met onder andere:

- Indeling gebied met de hoofd- en sub-compartimentering
- Maatregelen ter realisatie en een voorlopige planning en schatting kosten
- Berijdbare paden in het gebied
- Bluswatervoorzieningen ter bescherming natuurgebied.

Provinciale trajecten gestart voor compartimentering, bereikbaarheid en verbetering bluswatervoorziening van 2025 als vervolg op onderzoek hoofdcompartimentering (2023 en vooronderzoek naar noodzaak sub-compartimentering (2024)	Uitvoeringsplannen Spoor 2: • Rijk van Nijmegen (gereed) • Achterhoek • Veluwse plannen (10)

Het uitvoeringsplan voor het Rijk van Nijmegen is in juni 2026 opgeleverd. Met twee uitvoeringsplannen op de Veluwe is onlangs gestart, te weten: de Veluwe Zoom en het gebied Harderwijk-zuid, Ermelo, Putten, Voorthuizen. De verwachting is dat alle twaalf uitvoeringsplannen in 2029 gereed zijn.

Afbeelding: Deelgebied Rijk van Nijmegen

3.2. Vegetatieproeven

Door de adviseurs van Spoor 2 zijn vegetatieproeven uitgevoerd om het brandgedrag van allerlei soorten vegetatie op verschillende momenten in het seizoen bij droge omstandigheden te onderzoeken. Dit gebeurde door in overleg met natuurbeheerders gesneden vegetatie op een brandweerkazerne te onderzoeken op vochtgehalte en deze bij wisselende nagebootste omstandigheden (wind, ontsteking) te verbranden. Deze onderzoeken geven een globaal beeld over het brandgedrag van diverse vegetatiesoorten. Nader wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot in Nederland veel voorkomende vegetatie is nodig.

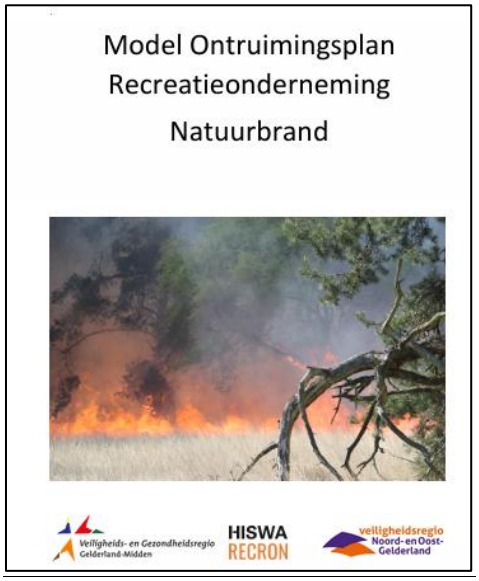

4. Samenwerkingen en (bestuurlijke) afstemmingen

In de afgelopen drie jaar is er met diverse partners, organisaties en bedrijven samengewerkt, (sommigen zijn in de vorige hoofdstukken al benoemd):

- Politie
- GHOR
- Vitale Vakantieparken
- HISWA-RECRON
- VBNE
- Leisureland.

Het succes van het project is mede te danken aan de inzet van de provincie, gemeenten, veiligheidsregio's, natuurbeheerders, terreinbeherende organisaties, infrabeheerders en alle andere partners.

Er zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd, waaronder:

- Startbijeenkomst Natuurbrandbeheersing op het Provinciehuis, 19 juni 2023 – 35 deelnemers
- Werkbezoek Provinciale Staten bij EuroParcs De Wije Werelt, 27 november 2024 – 26 deelnemers
- Bestuurlijke Bijeenkomst Natuurbrandbeheersing bij Hotel Belmont in Ede, 3 september 2025 – 79 deelnemers
- Themaochtend brandveilige landschapsinrichting/berijdbare paden, 6 november 2025
- Tussentijdse bestuurlijke afstemming, 9 april 2026
- Bestuurlijke bijeenkomst accordering beheerfase bij Hotel Papendal in Arnhem, 24 september 2026

- Afsluitende Bestuurlijke Bijeenkomst Natuurbrandbeheersing bij Hotel Papendal in Arnhem, 24 september 2026 – 101 deelnemers.

Tijdens de afsluitende bijeenkomst van de projectfase op 24 september in Hotel Papendal, Arnhem, deelden verschillende sprekers hun visie op natuurbrandbeheersing:

- Harold Zoet, gedeputeerde van de provincie Gelderland, sprak over het belang van een gezamenlijke aanpak en de rol van de provincie daarin.
- Burgemeester Verhulst van Ede bracht het lokale en bestuurlijke perspectief en liet zien hoe natuurbrandbeheersing ook de veiligheid en leefbaarheid van gemeenten raakt.
- Pepijn Tersmette, senior beleidsadviseur bij het ministerie van LVVN, gaf vanuit het Rijk inzicht in de landelijke ontwikkelingen.
- Anton Slofstra, portefeuillehouder Natuurbrandbeheersing van Brandweer Nederland, benadrukte het belang van het vasthouden van de opgebouwde kennis en samen-werking.

Daarnaast was er een interactief rondetafel-gesprek met verschillende partners: TenneT, HISWA-RECRON, zorggroep Noord en West Veluwe en Staatsbosbeheer gingen met elkaar en de zaal in gesprek over hun ervaringen, uitdagingen en de manier waarop zij kunnen bijdragen aan een brandveiliger landschap.

Vervolgens werd de video getoond die gemaakt was om het belang van de Gebieds-gerichte aanpak en de rol van een ieder hierbij te accentueren. Daarna gaf de project-leider Klaas Noorland een persoonlijk inkijkje hoe hij het droge hete jaar 2026 met alle natuurbranden en risico's als brandweerman heeft ervaren. Hij gaf daarbij aan dat als we niet snel maatregelen treffen, we grote problemen in de nabije toekomst kunnen verwachten. De Commissaris van de Koning sloot de bijeenkomst af met een oproep voor een ieder om dit risico uiterst serieus te nemen en met elkaar aan de slag te gaan.

5. Provinciaal/bovenregionale werkorganisatie

Voor het project is een provinciale/bovenregionale projectgroep gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing samengesteld uit vertegenwoordigers van de provincie en de drie veiligheidsregio's: de vier projectleiders. Binnen deze projectgroep is de afgelopen twee jaar onderling afgestemd en is overkoepelende regie gevoerd over zowel de activiteiten in Spoor 1 als in Spoor 2 en alle overige overkoepelende activiteiten binnen het project. De projectleider vanuit VNOG heeft als voorzitter gefunctioneerd en was tevens projectleider projectfase Spoor 1. De projectgroep wordt ondersteund door een projectondersteuner en een communicatie adviseur. Deze projectgroep heeft de afgelopen twee en een half jaar maandelijks overlegd.

De veiligheidsregio's hebben voor de versnelde adviesfase gedurende twee jaar en een kwartaal 6 fte adviescapaciteit ingezet voor het behalen van de gestelde doelen.

Vanuit de vier organisaties is beperkte ICT-capaciteit gedetacheerd naar het project, om met elkaar te komen tot een gezamenlijke werkomgeving en werkplatformen om informatie te delen.

De capaciteits- en de financiële verantwoording van het project vindt plaats in een afzonderlijke verantwoording. Dit vanwege het feit dat in het kader van de ontvangen provinciale subsidie dit separaat moet worden verantwoord.

5.1. Communicatie

Binnen het project is actief ingestoken op communicatie om bestuurders en stakeholders te informeren over voortgang en ontwikkelingen binnen het project. Daarnaast is gewerkt aan de ontwikkeling van communicatiestrategieën, communicatieprocessen en aan inhoudelijke producten.

Het project kent een breed scala aan communicatieactiviteiten:

- Materiaalontwikkeling: speciaal voor dit project is materiaal ontwikkeld dat adviseurs kunnen meenemen en uitdelen tijdens bewonersinformatieavonden, zoals posters en flyers. Dit als onderdeel van de landelijke campagne 'Voorkomen van vuur is jouw natuur', waaraan vanuit de Gelderse GGA samen met Gedrag en Veilig Leven vanuit VNOG een initiërende rol is gespeeld en een stevige inhoudelijke bijdrage is geleverd.
- Model ontruimingsplan: in samenwerking met HISWA-RECRON is een model ontruimingsplan opgesteld voor recreatieondernemingen.
- Nieuwsbrieven: er zijn vier bestuurlijke nieuwsbrieven verspreid.
- Gedragsonderzoek: onder recreanten is onderzoek gedaan naar communicatie over natuurbranden. Hieruit blijkt dat communicatie moet inspelen op waar mensen trots op zijn, een consistente boodschap moet hebben (look & feel) en het hele jaar door moet worden gevoerd.
- Customer journey: voor de doelgroepen bewoners, recreanten-gebruikers, recreanten-ondernemers en eigenaren is een customer journey uitgewerkt ter facilitering van

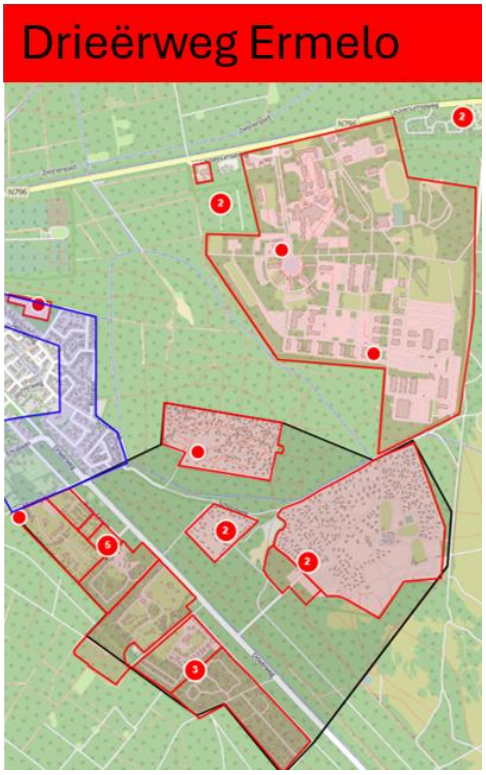
gemeenten voor organisatie van onder andere bewoner-informatieavonden en overleggen met recreatieondernemers. Dit houdt rekening met het proces van bewustwording tot gedragsverandering, waarbij mensen eerst bewust worden, overwegen, overtuigd raken en uiteindelijk hun gedrag aanpassen.

- Digitale campagne: in samenwerking met Leisurelands is een digitale campagne opgezet om dagrecreanten te attenderen op veilig recreëren in natuurgebieden. Leisurelands heeft daarnaast in hun Gelderse parken bordjes geplaatst met preventietips.
- Publieke campagne: op 29 april 2025 is de campagne 'Voorkomen van vuur is jouw natuur' gelanceerd, met aandacht van landelijke en regionale pers.
- Informatiebordjes: in diverse gemeenten zijn bij de randen van natuurgebieden bordjes geplaatst met drie tips en een QR-code om bezoekers te informeren over natuurbrandpreventie.
- Raamborden ten behoeve van recreatieondernemingen zijn ontwikkeld en uitgereikt.
- Publieke campagne: in juli 2026 is de campagne 'Let op vuur is jouw natuur' gelanceerd, met aandacht voor de voorbereiding op het daadwerkelijk geconfronteerd worden met natuurbranden voor doelgroepen als bewoners, recreanten en recreatieondernemers.

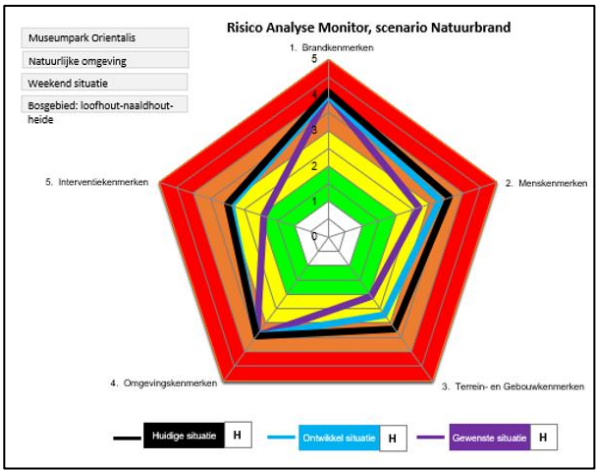

5.2. ICT/Data

Voor het project zijn verschillende digitale tools en systemen ontwikkeld om de voortgang en het beheer van maatregelen te ondersteunen:

- Dashboard Natuurbrand: een tool voor gemeenten en Veiligheidsregio's om de opgave, voortgang en het beheer van te nemen maatregelen voor risicovolle locaties in, of grenzend aan, natuurgebieden te monitoren. Tevens is de voortgang van de aanleg van de bluswatervoorziening hierin te volgen.
- Cogo-Collect: adviseurs van de drie Veiligheidsregio's kunnen via de app of website de status van risico-objecten, clusters, woon- & werkgebieden en verkeersplannen bijhouden (nog te starten, gestart of afgerond). Deze wijzigingen worden direct zichtbaar in het Dashboard Natuurbrand. Het systeem toont ook het laatste bezoek en, afhankelijk van het ingeschatte risico van het object (hoog risico: jaarlijks; middel risico: eens per drie jaar; laag risico: eens per vijf jaar), het geplande volgende bezoek. Dit is belangrijk voor de beheerfase.
- Risico Analyse Monitor Natuurbrand: een speciaal voor dit project ontwikkelde RAM, die sinds kort ook online kan worden ingevuld.
- Gezamenlijk Teams-kanaal: het kanaal Natuurbrand-beheersing is toegankelijk voor bij het project betrokken collega's van de drie Veiligheidsregio's. Hierdoor kunnen documenten eenvoudig gedeeld worden en zijn alle relevante projectdocumenten op één centrale plek beschikbaar.
- Ten behoeve van Spoor 2 de ontwikkeling van een datamodel voor het bijhouden stand van zaken ontwikkeling hoofd- en sub compartimentering en berijdbare paden.

6. Bluswatervoorzieningen

Voor een effectieve bestrijding van natuurbranden is een belangrijke vereiste voldoende bluswatervoorziening in de natuurgebieden. Deze is veelal goed aangelegd in bebouwd gebied, maar is beperkt in het buitengebied en minimaal in natuurgebieden. Zeker als er geen adequate voorzieningen zijn vanuit het zogenaamde oppervlaktewater (rivieren, grachten, kanalen, sloten, vijvers, etc.).

Binnen de Gelderse natuurgebieden ontbreken voldoende adequate voorzieningen en daarom is een inventarisatie gehouden. Met ongeveer 187 geboorde putten, waarvan de meeste met een noodzakelijke bronpomp, kan de bluswatervoorziening sterk worden verbeterd waardoor de brandweerslagkracht beter benut kan worden.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor een adequate bluswatervoorziening en zij hebben na lobbywerk vanuit GGA van het ministerie van LVVN in 2025 een bijdrage van (in totaal) € 4,7 miljoen ontvangen voor de versterking van de bluswatervoorziening in de natuurgebieden Veluwe, Achterhoek en Rijk van Nijmegen. Dit als een instandhoudingsmaatregel ter bescherming van onze natuur voor onbeheersbare natuurbranden. Met deze middelen kunnen de gemeenten grotendeels de opgave voor een verbeterde bluswatervoorziening realiseren.

Met deze middelen worden in totaal 187 bluswaterputten gerealiseerd: 117 binnen de VNOG, 40 binnen de VGGM en 20 binnen de VRGZ. Inmiddels zijn er zo'n 60 putten gerealiseerd. De realisatie van deze voorzieningen heeft wel allerlei dilemma's gegeven ten aanzien van vergunningen en netcongestie voor elektrische stroom. Daar deze voorzieningen aangewezen zijn als een zogenaamd 'werk' binnen de Europese aanbestedingsregels heeft geen van de gemeenten te maken met een Europese aanbesteding hiervoor. Vanuit het project is een projectleider aangesteld die de gemeenten ondersteunt bij de realisatie van deze bluswatervoorzieningen. De bluswatervoorzieningen zijn consequent aangegeven als een instandhoudingsmaatregel om natuur en Natura2000-gebieden te beschermen. Duidelijk is dat als bij alle partijen de wil er is om deze belangrijke voorziening te realiseren, dat het ook kan.

7. Eindverantwoording

De resultaten na ruim twee jaar project gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing in Gelderland laten zien dat de samenwerking tussen provincie, veiligheidsregio's en gemeenten goed werkt. Een samenwerking die uiterst noodzakelijk is en gedurende het project belangrijker is geworden door het verhoogde natuurbrandrisico. Een risico wat zich door effecten van klimaatontwikkeling sneller ontwikkelt dan verwacht. Heftige natuurbranden in 2025 en 2026 hebben ons verder alert gemaakt.

De doelstelling om te komen tot een versnelde advisering rond het natuurbrandrisico is gehaald en de bewustwording is mede daardoor en recente grote natuurbranden toegenomen.

Om de versnelde projectfase Spoor 1 te realiseren zijn extra financiële middelen vrijgemaakt om vooral adviescapaciteit te organiseren en beschikbaar te stellen. De veiligheidsregio's hebben hiervoor in totaal € 800.000 vrijgemaakt en met de subsidie van de provincie van in totaal € 700.000 is het adviseringstraject met 8-10 jaar versneld.

Nu liggen er adviezen en plannen die gerealiseerd moeten worden en binnen Spoor 2 wordt gewerkt aan het Gelders Natuurbrandveiligheidsplan. Om de realisatie en ontwikkelingen ervan te monitoren, te beoordelen, te begeleiden en waar nodig bij te stellen is structurele aandacht nodig van alle betrokken partijen. Het natuurbrandrisico staat niet stil en vraagt structurele aandacht! Gelukkig wordt dit ook als zodanig ervaren. Het is goed om te zien dat de regiepartijen van provincie, gemeenten en veiligheidsregio's de intentie hebben uitgesproken om hier op provinciale/bovenregionale schaal in een beheerfase uitvoering aan te geven. Duidelijk is dat realisatie maar zeker ook beheer en onderhoud best complex zijn door allerlei vergunningstelsels en de beschikbaarheid van voor de uitvoering benodigde middelen.

8. Dankwoord

De provincie, gemeenten en de veiligheidsregio's woorden bedankt voor de regieverantwoordelijkheid die ze genomen hebben en hun betrokkenheid op dit dossier.
Het succes van het project is mede te danken aan de inzet en betrokkenheid van natuurbeheerders, terrein beherende organisaties, infrabeheerders, recreatie-ondernemingen, zorginstellingen en alle andere partners.

Dank aan de projectgroepen en een ieder die inhoudelijk, dan wel ondersteunend een bijdrage geleverd heeft aan dit geweldige, omvangrijke, maar ook uiterst noodzakelijk project. Laten we wat bereikt is vasthouden en wat geadviseerd is realiseren!

NATUURBRANDBEHEERSING GELDERLAND

Plan van aanpak beheerfase GGA

Programma Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing

Verkleinen van de kans op onbeheersbare natuurbranden en de bijbehorende effecten

Provincie Gelderland

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 2

1.1 Aanleiding 2

1.2 De Gelderse aanpak 3

1.3 Uitvoering (twee-sporenaanpak) met projectfase en Beheerfase 4

1.4 Oplevering projectfase 5

1.5 Ontwikkelingen 8

2. Doel: Komen tot een Structurele aanpak Beheerfase Gelderse Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing 9

3. De Omvang Beheerfase 10

3.1 Spoor 1: Gebruiksfuncties recreatie, zorg, wonen&werken en vitale objecten 10

3.2 Spoor 2: Functies natuur en infratracé's 10

4 Dilemma's en Beheerfase 11

5 Bestuurlijke uitgangspunten Beheerfase 12

5.1 Provinciale/Bovenregionale aanpak 12

5.2 Bestuurlijke en Ambtelijke verankering 12

6. Voorstel Beheerfase 14

6.1 Voorstel Provinciale/bovenregionale samenwerkingsvorm 14

6.2 Financiering Plan van Aanpak beheerfase 15

6.3 Voorstel dekking Benodigde Financiële Middelen Beheerfase 17

1. INLEIDING

In Nederland, en zeker binnen onze provincie Gelderland met het grootste areaal aan natuurgebied, is de afgelopen jaren meer aandacht gekomen voor het natuurbrandrisico. Vanaf 2017 is gewerkt aan een legitimatie waarin provincie, gemeenten en veiligheidsregio's gezamenlijk regieverantwoordelijkheid genomen hebben op het dossier natuurbrandrisicobeheersing.

In 2023 is bestuurlijk de Gelderse Gebiedsgerichte aanpak vastgesteld door de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de Algemene Besturen van de drie Gelderse veiligheidsregio's. Deze aanpak voorzag in een projectfase van twee jaar en een hierop volgende beheerfase. De start was in het derde kwartaal 2024 en september 2026 wordt de projectfase opgeleverd. De projectfase heeft meer inzicht gegeven in wat structureel nodig is om het steeds groter wordende natuurbrandrisico op een verantwoorde manier te beheersen. In dit plan van aanpak beheerfase wordt dit nader uitgewerkt.

1.1 AANLEIDING

In Europa, en dus ook in Nederland, hebben we te maken met perioden met meer droogte en hitte en daarmee een toenemend risico op onbeheersbare natuurbranden. Een risico wat zich in de afgelopen jaren manifesteerde in een groeiend aantal natuurbranden. Daarbij waren er ook diverse zeer grote branden in Nederland die met zeer veel moeite en inspanning bestreden zijn en voor langdurige rookoverlast zorgden. Zo waren er in Gelderland recentelijk de grote natuurbranden bij Ede op 3 april 2025 en bij 't Harde op 29 april 2026.

Ten gevolge van klimaatontwikkelingen is de afgelopen jaren een toename zichtbaar in de frequentie van droge, natuurbrandgevoelige jaren. Zoals in de jaren 2018, 2019 (met recordhoge temperaturen tot 40 graden Celsius), 2020, 2022, 2023, 2025 en 2026.

In januari 2023 verscheen vanuit de kennisinstituten, NIPV, WUR, VU, KNMI en Deltares het Natuurbrandsignaal '23.

Vanuit dit signaal wordt Nederland gewaarschuwd voor:

- Meer natuurbranden, door droogte en hitte met een groter aantal dagen met een hoog risico op natuurbranden.
- Intensere branden door meer brandstofbeschikbaarheid in droge en dode vegetatie mede door drogende winden.
- Gelijktijdige branden, doordat de situatie zich dan in groot gedeelte van Nederland voordoet is de gelijktijdigheid van diverse natuurbranden groot en de bestrijdbaarheid moeilijk.

- Grotere impact van de branden, doordat de intensiteit van branden toeneemt, de ontwikkeling van de brand onder ongunstige meteorologische omstandigheden (sterke wind, lage luchtvochtigheid, hoge temperaturen) zeer snel kan gaan, deze branden moeilijk te bestrijden zijn met een hoge impact op de natuur allerlei functies gelegen in natuurgebieden.

Deze toename van het risico had in 2022 al geleid tot een opschaling van het natuurbrandscenario in de Rijksbrede Risicoanalyse.
In deze analyse is het natuurbrandscenario opgeschaald van waarschijnlijk naar zeer waarschijnlijk en de impact van natuurbranden van ernstig naar tegen zeer ernstig aan.

Figuur 2 Risicodiagram klimaat- en natuurrampen

	Zeer onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Enigszins waarschijnlijk	Waarschijnlijk	Zeer waarschijnlijk
Catastrofaal		• Overstroming zee			
Zeer ernstig	• Geïnduceerde aardbeving		• Overstroming rivier	• Orkaan • Hitte/droogte	
Ernstig			• Sneeuwstorm		• Natuurbranden
Aanzienlijk			• Natuurlijke aardbeving		
Beperkt					

1.2 DE GELDERSE AANPAK

In 2020 is gestart met een eerste opzet van de Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing. Het besef dat natuurbranden in toenemende mate onbeheersbaar kunnen worden en voor een enorme impact kunnen zorgen binnen de samenleving groeide. Juist ook het inzicht in de brandgevoeligheid van onze vegetatie en de kwetsbaarheid van het grote aantal risicovolle objecten van recreatie, zorg, vitale infra en gebieden wonen&werken in, dan wel grenzend aan onze natuurgebieden gaf de noodzaak tot een preventieve aanpak. Niet langer leunen op de gedachte “de brandweer blust het wel“, maar prioriteit geven aan het voorkomen en beheersen van natuurbranden. Doordat in 2020 Corona uitbrak, waar ook in 2021 en 2022 mee gedeald moest worden, is er in die periode slechts beperkte vooruitgang geboekt. Wel groeide na de gelijktijdige zeer grote branden in 2020 in de Peel (Brabant) en de Meinweg (Limburg) bestuurlijk het besef dat natuurbrandrisicobeheersing meer prioriteit verdiende.

In het najaar van 2023 is het Herziene plan van aanpak Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Gelderland bestuurlijk vastgesteld binnen de provincie en de Algemene Besturen van de drie veiligheidsregio’s. Vanaf het derde kwartaal 2024 is gestart met de uitvoering toen de projectfinanciering en de capaciteit rond waren. In deze Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing is gezamenlijke regieverantwoordelijkheid afgesproken, waarin de provincie Gelderland, de betrokken 30 Gelderse gemeenten en de drie veiligheidsregio’s de urgentie van de gebiedsgerichte aanpak erkennen en gezamenlijk gewerkt hebben aan het ontwikkelen van een robuuste en effectieve aanpak.

Hierbij is de volgende regieverdeling afgesproken:

- Provincie: De provincie neemt regieverantwoordelijkheid in het opstellen van een provinciaal natuurbrandpreventieplan, gericht op de belangrijkste natuurgebieden en infratracé ’s in Gelderland.
- Gemeenten: Gemeenten spelen een cruciale regierol in de risicobeheersing op lokaal niveau, met name rondom risicovolle locaties en objecten in de nabijheid van natuurgebieden.
- Veiligheidsregio’s: De veiligheidsregio’s nemen het initiatief en leveren adviescapaciteit bij de uitvoering van de Gelderse twee-sporenaanpak en zorgen voor de operationele aanpak van natuurbranden.

De uitvoering heeft plaatsgevonden en vindt gedurig plaats met alle actoren van risico-houdende functies en de risico-regulerende bestuurslagen. Hierbij wordt opgemerkt dat gemeenten en provincie daar waar het gaat

om eigen arealen natuurgebied of bermen van wegen voor dat deel ook behoren tot de risico-dragende functies.

Actoren Natuurbrandbeheersing	
Risico-houdende functies in de natuur	**Risico-regulerende bestuurslagen met betrekking tot natuur**
Natuureigenaren/beheerders: landelijke en provinciaal georiënteerde terreinbeheerorganisaties, particuliere terreineigenaren waaronder landgoederen en Defensie *Infrabeheerders*: mobiliteitsinfra en vitale infra *Recreatie*: dag- en verblijfsrecreatie *Zorg*: verblijfszorg en dagbesteding *Wonen/Werken*: bedrijvenkringen, (dorps)gemeenschappen/wijken	*Rijk*: Wet natuurbescherming 2017, nationale omgevingsvisie en decentralisatie provincies *Provincies*: provinciale natuurvisie, provinciale omgevingsvisie, provinciale natuurbeheerplannen, vergunningen en Subsidies Natuur en Landschap (SNL) *Gemeenten*: gemeentelijke omgevingsvisie, vergunningen, Veiligheidsregio's *Waterschappen*: vergunningen, waterschap elementen

**Wet natuurbescherming 2017 is onderdeel geworden van de Omgevingswet*

1.3 UITVOERING (TWEE-SPORENAANPAK) MET PROJECTFASE EN BEHEERFASE

De uitvoering van de Gelderse gebiedsgerichte aanpak is gebaseerd op de volgende principes:

- Verminderen ontstaansrisico op branden die kunnen overslaan op natuurgebieden door gedragsbeïnvloeding en het treffen van maatregelen op risico-objectniveau.
- Komen tot een veiligere landschapsinrichting. Dit is aan de orde in de natuurgebieden en langs de infratracés maar is bijvoorbeeld ook van toepassing op de terreininrichting van vakantieparken, etc.
- Voorbereiding van mensen op hoe te handelen bij een natuurbrand.

Het natuurbrandgedrag bepaald wordt door de topografie in het landschap, het weer en de landschapsinrichting (vegetatie). Doordat de topografie niet beïnvloedbaar is, het weer steeds extremer wordt zullen maatregelen vooral gevonden moeten worden in een brandveiligere landschapsinrichting met weerbaardere vegetatie.

De twee-sporenaanpak is na een korte aanloop formeel gestart in het derde kwartaal van 2024 en kent een projectfase en een beheerfase. De projectfase is gedefinieerd voor een periode van twee jaar en de beheerfase is structureel.

Voor Spoor 1 (advisering rond risicovolle objecten onder regie gemeenten) is de uitvoering van projectfase begonnen in Q3 2024 en deze is formeel afgesloten in Q3 2026. In aanloop op de uitvoering is voor alle gemeenten een gemeentelijk plan van aanpak natuurbrandbeheersing voor de risicovolle objecten gemaakt en een dashboard waarop AOV'ers van de gemeenten de voortgang van het project kunnen monitoren.

Om de workload die een eerste advisering van de in 2023 geïnventariseerde 950 objecten, 40 clusteraanpakken en 150 bewonersinformatieavonden versneld uit te voeren is een provincie-brede aanpak gekozen met een projectomvang van 1,5 miljoen euro. De veiligheidsregio's hebben hiervoor 800.000 vrijgemaakt en de provincie heeft een subsidie verstrekt van 700.000 euro. Voor deze middelen is gedurende twee jaar 6 fte extra adviescapaciteit op dit dossier vrijgemaakt, is informatiecapaciteit vrijgemaakt en is het project begeleid.

Voor Spoor 2 (advisering rond de landschapsinrichting in natuurgebieden en infratracé 's) hebben de veiligheidsregio's en de provincie adviescapaciteit ingezet en zijn middelen van de provincie vrijgemaakt (verkregen via het rijk) om een voorstel tot een veiligere landschapsinrichting op te stellen. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat de specialistische adviescapaciteit voor de projectfase grotendeels ook nodig zou zijn voor de beheerfase.

1.4 OPLEVERING PROJECTFASE

Eind september 2026 wordt de projectfase van Spoor 1 (advisering risicovolle objecten) afgerond. Hiervoor wordt een inhoudelijke en financiële verantwoording opgesteld. Voor Spoor 2 is gekozen voor een meer organische verschuiving van projectfase naar beheerfase.

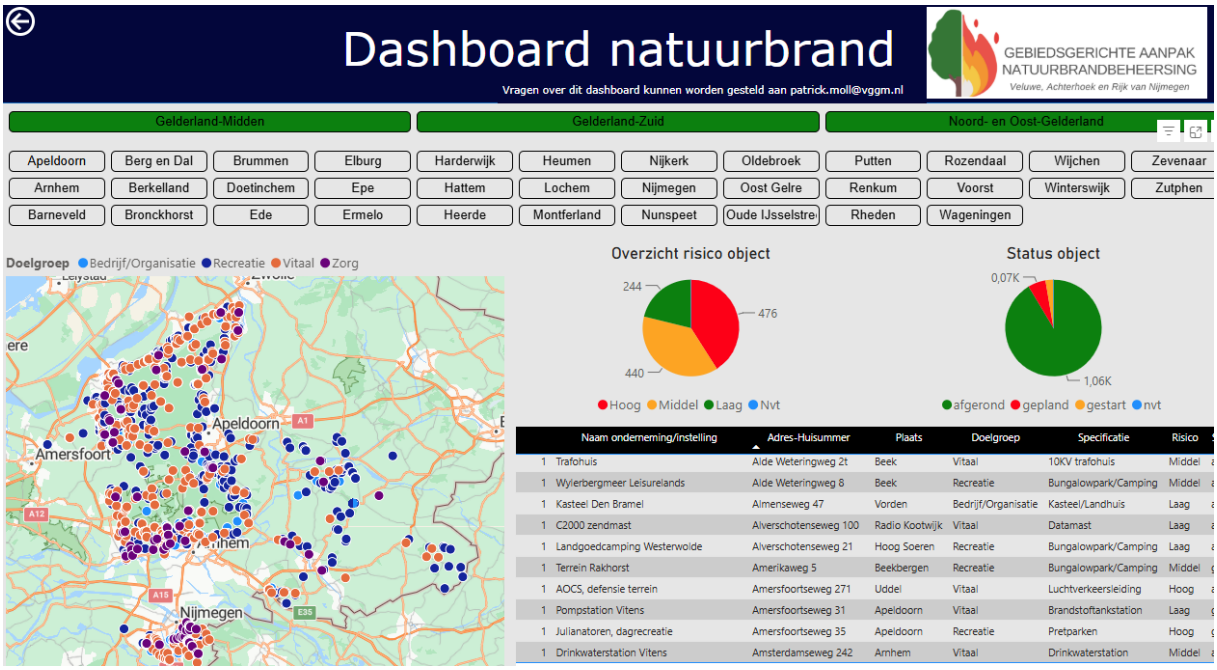
1.4.1. SPOOR 1

Spoor 1 betreft de advisering omtrent risicovolle objecten gelegen in dan wel direct grenzend aan het natuurgebied. Binnen Spoor 1 is onderscheid gemaakt in objecten behorend tot recreatie (verblijfs- en

dagrecreatie), zorg, wonen&werken (woongebieden inclusief kleinschalige bedrijvigheid) en vitale objecten (gasreduceerstations, trafo stations, schakelstations, 10 KV-stations, zendmasten, verkeerscentrales, waterpompstations, rioolzuivering etc.). De benodigde adviescapaciteit is afhankelijk van de omvang van het te beschouwen object of gebied. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen groot, middel en klein. Afhankelijk van de risico van het object, mede gebaseerd op de ligging in de omgeving, is een prioriteitsverdeling gemaakt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen hoog, middel en laag.

Daarnaast zijn er gebieden waar risico objecten en wonen&werken zodanig geconcentreerd zijn, dat gezamenlijk gebruik gemaakt wordt van dezelfde ontsluitingswegen. In zo'n situatie is naast de individuele object-aanpak ook een clusteraanpak uitgevoerd. Clusteraanpakken zijn alleen opgestart voor gebieden waar het risico ingeschat is op middel en hoog. Hiervoor is meer adviescapaciteit en meer multi-capaciteit voor afstemming ingezet.

Hieronder een overzicht van alle risico objecten weergeven in het Dashboard:

Samenvattend kan gesteld worden dat met de extra adviescapaciteit het volgende is bereikt:

- Er is voor 1.162 objecten een advies gegeven.
- Er zijn 31 clusterplannen opgesteld of bevinden zich in de afrondende fase.
- Er zijn 154 bewonersinformatieavonden gehouden, waarbij specifiek ingezoomd is op het desbetreffende gebied.
- Er is een bijdrage geleverd voor de ontwikkeling 30 verkeersplannen.

1.4.2. SPOOR 2

Spoor 2 richt zich op een veiligere landschapsinrichting in onze natuurgebieden en langs onze infratracés. Voor deze brandveiligere landschapsinrichting worden de volgende natuurbrandpreventieve mogelijkheden ingezet:

- Omvorming en hydratering natuurbrandgevaarlijke natuurgebieden;
- Compartimentering van natuurgebieden;
- Verminderen brandbevorderende landschapselementen in natuurgebieden.

Daarnaast wordt ingezet op een verbeterde bestrijdbaarheid van natuurbranden. Hiervoor is een goede bereikbaarheid van natuurgebieden noodzakelijk en moet er een adequate bluswatervoorziening beschikbaar zijn.

1.4.3. HOOFD- EN SUB-COMPARTIMENTERING

Voor de compartimentering is en wordt gewerkt volgens de lijnen van de hoofdcompartimentering (de hoofdinfratracés van rijks-en provinciale wegen, spoorwegen en hoogspanningstracés) en sub-compartimentering (gebruikmakend van aanwezige natuurlijke landschapselementen in de natuurgebieden).

Hoofdcompartimentering:

Het onderzoek hoofdcompartimentering is eind 2023 opgeleverd. De samenvattende conclusie is dat van de ca 800 km: 435 km voldoet, 281 km gedeeltelijk voldoet en 58 km niet voldoet. De status 2026 hangt af van de mate van periodiek onderhoud. Echter, bij de meeste organisaties is dit niet structureel ingepland. De huidige situatie kan op onderdelen verbeterd zijn. In de Achterhoek en Rijk van Nijmegen met een aandeel van 75-80% is de hoofdcompartimentering beter op orde dan op de Veluwe (51%). Het aandeel natuurbrandgevoelige natuur op de Veluwe is echter ook aanzienlijk hoger.

In de rapportage zijn maatregelen beschreven die de geconstateerde knelpunten kunnen oplossen mits tijdig uitgevoerd en periodiek beheer wordt uitgevoerd,

Sub-compartimentering

Het onderzoek naar de sub-compartimentering loopt nog en is onderverdeeld in twee stappen. Allereerst is een inventarisatie gehouden voor welke natuurgebieden in Gelderland een onderverdeling in sub-compartimenten nodig is. Hieruit zijn 113 gebieden geselecteerd. Deze gebieden zijn onderverdeeld in 12 uitvoeringsgebieden. Voor deze 12 uitvoeringsgebieden wordt, in opdracht van de provincie en met adviescapaciteit van de veiligheidsregio's, door een externe partij een uitvoeringsplan gemaakt binnen de periode 2025-2029. De provincie heeft voor dit onderzoek middelen ontvangen van de rijksoverheid. Voor het uitvoeringsgebied Rijk van Nijmegen is in 2026 een rapportage opgeleverd. Voor het gebied Veluwezoom en het gebied Harderwijk-Zuid, Ermelo, Putten en Voorthuizen worden momenteel rapportages opgesteld.

1.4.4. BEREIKBAARHEID

De veiligheidsregio's hebben samen met de natuurbeheerders (TBO's) in 2024 een werkgroep berijdbare paden gestart. Het doel is om de voor de brandbestrijding en de veiligheid van het gebied noodzakelijke wegen en paden, inclusief hun functie, in kaart te brengen. Daarnaast moet worden geborgd dat deze wegen en paden beschikbaar zijn en blijven, en waar nodig weer toegankelijk worden gemaakt. Het is daarbij van belang deze informatie vast te leggen en te delen, zodat deze niet alleen kan worden benut voor een effectief beheer, maar ook beschikbaar is voor de brandweer en kan worden gebruikt in de navigatiesystemen van brandweervoertuigen tijdens de bestrijding van natuurbranden.

1.4.5. BLUSWATERVOORZIENINGEN

De bluswatervoorziening in natuurgebieden is over het algemeen slecht. Door de uitgestrektheid van de Gelderse natuurgebieden, het ontbreken van infravoorzieningen van nutsbedrijven en de afwezigheid van geschikt open water is het ontbreken van bluswatervoorzieningen in natuurgebieden een groot probleem voor het bestrijden van natuurbranden. Dit probleem kan niet met de materieelvoorziening van de brandweer opgelost worden. Met een financiële injectie van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en

Natuur (LVVN) realiseren de Gelderse gemeenten in de periode 2025–2027 circa 185 extra geboorde (grondwater)putten in de natuurgebieden.

1.4.6. GELDERS NATUURBRANDPREVENTIEPLAN

Door de minister van LVVN is meermaals uitgesproken dat de provincies een regierol vervullen bij de beheersing van natuurbranden. Daar hoort bij dat de provincies een natuurbrandpreventieplan moeten opstellen. Hierin worden onder meer een brandveiligere landschapsinrichting, bereikbaarheid en bluswatervoorziening vastgelegd. Deze verplichting zal in een wijziging van de Omgevingswet worden opgenomen.

Voor Gelderland wordt met de twaalf uitvoeringsplannen hierop voorgesorteerd (zie paragraaf 1.4.3). Het doel is te komen tot één Gelders natuurbrandpreventieplan, bestaande uit twaalf uitvoeringsplannen. De natuurbeheerders kunnen op basis van deze vastgestelde plannen hun natuurbeheer op orde brengen en financiering aanvragen voor het uitvoeren van maatregelen.

1.5 ONTWIKKELINGEN

De klimaatontwikkeling, met de verwachting dat Nederland vaker te maken krijgt met meer hitte en droogte en daarmee een toenemende kans op onbeheersbare natuurbranden, leidt ertoe dat, zowel vanuit Europa als vanuit het Rijk, meer aandacht is voor dit risico.

In dit kader wordt hiervoor nieuwe wetgeving voorbereid. Het ministerie van LVVN is hiervoor het coördinerend ministerie. Voor de periode van 2025 tot en met 2029 is € 79 miljoen beschikbaar gesteld voor natuurbrandbeheersing. Een bedrag van € 29 miljoen wordt door het Rijk aan de provincies beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van maatregelen. Ook ontvangen de provincies jaarlijks € 300.000 voor regieactiviteiten. Daarnaast wordt een landelijk kennis- en expertisecentrum voor natuurbrandbeheersing opgericht. Dit centrum bouwt onder meer voort op de in 2024/2025 door Brandweer Nederland opgestelde visie op natuurbrandbeheersing. In deze visie wordt gepleit voor een minder vrijblijvende natuurbrandrisicobeheersing middels een brandveiligere landschapsinrichting, voor meer kennisontwikkeling en een toekomstbestendige slimme bestrijding van natuurbranden.

In het kader van de brandveiligere landschapsinrichting ligt er een belangrijke regierol bij de provincie. Het Rijk heeft de verantwoordelijkheid voor het behalen van natuurdoelstellingen gedecentraliseerd naar de provincies. De uitgangspunten voor het Natuurbeleid zijn vastgelegd in de provinciale Omgevingsvisie, het Natuurbeheerplan en Natura2000 beheerplannen met bijbehorende herstelprogramma's. De provincie heeft hierbij een subsidiestelsel (SNL) voor beheermaatregelen en beschikt over projectgelden waarmee eigenaren van natuurterreinen inrichtingsmaatregelen kunnen financieren. Inrichtingsmaatregelen voor een natuurbrandveiligere landschapsinrichting moeten hier een integraal onderdeel van worden.

2. DOEL: KOMEN TOT EEN STRUCTURELE AANPAK BEHEERFASE GELDERSE GEBIEDSGERICHTE AANPAK NATUURBRANDBEHEERSING

De afgelopen jaren hebben duidelijk gemaakt dat natuurbrandbeheersing niet van vandaag of morgen is, maar dat met een toenemend natuurbrandrisico, ten gevolge van klimaatontwikkeling, rekening gehouden moet worden. Dit risico moet vooral doormiddel van goed onderhouden natuurbrandbeheersingsmaatregelen beheerst worden.

Nu de projectfase gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Gelderland eindigt, is het goed om de stand van zaken op te maken en te inventariseren wat nodig is in de beheerfase om binnen Gelderland natuurbrandrisicobeheersing structureel de aandacht te geven die het behoeft. In de projectfase is wel gebleken dat een provinciaal/boven regionale aanpak van groot belang is en bijdraagt aan urgentie, oplossingsgerichtheid, eenduidigheid en continuïteit op dit complexe dossier. In dit plan van aanpak wordt, na overleg met betrokken bestuurders (provincie en gemeenten) en directeuren van de drie Gelderse veiligheidsregio's, voorgesteld om de Gelderse gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing langs de twee sporen te continueren en de organisatie daarop in te richten.

Bij de start van de projectfase van de Gelderse gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing is het nut en de noodzaak voor een beheerfase reeds benoemd. Immers, er is structurele aandacht en capaciteit nodig van alle betrokken regiepartijen:

- Spoor 1 (risicovolle objecten): monitoring van de reeds gegeven adviezen, nadere advisering omtrent de implementatiemaatregelen, volgen van de ontwikkelingen, zorgen voor juist juridisch kader (Omgevingswet), het afstemmen met de maatregelen uit Spoor 2 etc.
- Spoor 2 (natuurbeheer en infratracé-beheer): verdere realisatie van de 12 uitvoeringsplannen en het opstellen, vaststellen en implementeren van het natuurbrandpreventieplan Gelderland en het laten uitvoeren en monitoren van de maatregelen.

3. DE OMVANG BEHEERFASE

Om de beheerfase vorm te geven is bij de start van het traject al een voorzichtige inschatting gemaakt van benodigde adviescapaciteiten binnen de diverse sporen.

3.1 SPOOR 1: GEBRUIKSFUNCTIES RECREATIE, ZORG, WONEN&WERKEN EN VITALE OBJECTEN

Voor de drie veiligheidsregio's wordt in onderstaande tabel de in 2023 geschatte beheercapaciteit en de in september 2026 op basis van de gegeven adviezen berekende beheercapaciteit, weergegeven. Bij de berekende adviescapaciteit is een gemiddelde capaciteit weergegeven, omdat objecten op basis van hun risico-inschaling (hoog, middel, laag) een verschillende monitoringsfrequentie hebben.

Beheercapaciteit per veiligheidsregio	**VNOG**	**VGGM**	**VRGZ**
Geschat in 2023	2.250 uur	1.350 uur	800 uur
Op basis van de adviezen 2026 gemiddeld per jaar	2.800 uur	1.700 uur	850 uur
Op basis van samenwerking	2.400 uur (1,6 fte)	1.500 uur (1,0 fte)	825 (0,6 fte)

3.2 SPOOR 2: FUNCTIES NATUUR EN INFRATRACË'S

Voor de veiligheidsregio's wordt in onderstaande tabel de benodigde adviescapaciteit weergegeven voor de advisering van de terreinbeheerders (TBO's) en de infrabeheerders in de beheerfase. Deze uitwerking is gemaakt op basis van de omvang en complexiteit van de natuurgebieden en komt redelijk overeen met de in 2023 geschatte beheercapaciteit. De capaciteit voor de provincie betreft een voorlopige inschatting en is gebaseerd op de huidige inzet.

Beheercapaciteit per veiligheidsregio/provincie	**VNOG**	**VGGM**	**VRGZ**	**Provincie**
Geschat in 2023	1.500 uur	750 uur	450 uur	
Op basis ervaring projectfase	1.600 uur	800 uur	500 uur	600 uur
Op basis van samenwerking	1500 uur (1,0 fte)	750 uur (0,5 fte)	450 uur (0,3 fte)	600 uur (0,4 fte)

4 DILEMMA'S EN BEHEERFASE

Tijdens de projectfase zijn diverse dilemma's geconstateerd die ook in de beheerfase tot knelpunten kunnen leiden. De volgende dilemma's zijn geïnventariseerd:

- De adviescapaciteit:
  - Natuurbrandrisicobeheersing betreft een specialisme waar nog geen opleidingen voor bestaan. Adviseurs zijn intern opgeleid (tijdrovend) en zijn schaars.
  - Spoor 1 en Spoor 2 vragen om onderscheid in specialisme.
  - Per organisatie is beperkte formatie nodig per spoor wat de continuïteit kwetsbaar maakt.

- De samenwerking:
  - Samenwerking is gebaat bij directe bestuurlijke betrokkenheid van alle partijen.
  - Samenwerking moet goed vastgelegd worden (Governance).

- De complexiteit:
  - Door een grote diversiteit aan eigenaarschap van vastgoed is advisering en begeleiding complex (bijvoorbeeld diverse Verenigingen Van Eigenaren op één complex en verschillend gebruik tussen huurders en eigenaren).
  - De grote ondernemingen, waaronder met name de infrapartijen, zijn complex georganiseerd en het behalen van resultaten vereist veel doorzettingsvermogen, overredingskracht en financiering.
  - Natuurbranden zijn grensoverschrijdend (perceel, gemeente, veiligheidsregio, provincie).
  - De afweging van belangen en juridische aspecten tussen bijvoorbeeld veiligheid, natuurwet- en regelgeving, vergunningstrajecten en aanbestedingsvereisten maakt uitvoering complex en tijdrovend.

- De juridische haalbaarheid:
  - Strijdigheid van maatregelen met een diversiteit aan regelgeving.
  - Bestuurlijke doorzettingsmacht en handhaving kan nodig zijn.

5 BESTUURLIJKE UITGANGSPUNTEN BEHEERFASE

Voor een structurele en adequate natuurbrandrisicobeheersing is eigenaarschap bij de diverse betrokken risico-houdende functies als natuurbeheer, infra-beheer, recreatie, zorg en wonen & werken essentieel. Om te komen tot een natuurbrandveiligere landschapsinrichting en een verbeterde veiligheid rond risico-objecten is het nodig dat de geadviseerde maatregelen uit de projectfase worden gerealiseerd, onderhouden en beheerd. Om dit te stimuleren, te monitoren en zo nodig bij te sturen is structurele bestuurlijke betrokkenheid en voldoende ambtelijke regie- en adviescapaciteit noodzakelijk. Daarnaast is het nodig dat in het kader van eigenaarschap de natuurbeheerders en de infra-tracébeheerders voldoende financiële, juridische en formatieve middelen kunnen inzetten om de gewenste maatregelen uit te voeren en te onderhouden.

5.1 PROVINCIALE/BOVENREGIONALE AANPAK

Binnen de provincie Gelderland heeft de gekozen Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing en de afgesproken taakverdeling haar meerwaarde getoond. Binnen deze aanpak is de regieverantwoordelijkheid rond risicovolle objecten belegd bij de gemeenten, de regieverantwoordelijkheid voor de landschapsinrichting bij de provincie en de inhoudelijke adviescapaciteit bij de veiligheidsregio's. Er zijn veel adviezen opgesteld en er wordt gewerkt aan implementatietrajecten. Duidelijk is dat natuurbrandrisico's, gezien de klimaatontwikkeling, structureel van aard zijn, dat implementatie van maatregelen noodzakelijk is en dat de uitvoering en nieuwe ontwikkelingen gemonitord, beheerd en onderhouden moeten worden.

Voor de provincie Gelderland, de desbetreffende gemeenten met grote natuurbrandrisico's en de drie veiligheidsregio's zijn daarbij de volgende (bestuurlijke) uitgangspunten belangrijk:

- Eén gecoördineerde provinciaal brede werkwijze om te komen tot een natuurbrandveiligere landschapsinrichting van natuurgebieden en infratracés, waarbij maatwerk/aansluiting op de vastgestelde natuurwaarden het uitganspunt is. Hierbij moet rekening gehouden worden met de hierin liggende dan wel de hieraan direct grenzende risico-objecten.
- Eén provinciale/bovenregionale expertise op het gebied van analysering, advisering, communicatie en databeheer rond natuurbrandrisico's. Hierbij worden de vier capaciteiten gebundeld, maar blijven de organisaties wel zelf verantwoordelijk.
- Eénduidige aanpak voor gemeente rond risico-objecten.
- Eénduidige structuur en een eenduidig netwerk voor alle risico-houdende functies en risico-regulerende bestuurslagen (zie 1.2).
- Eénduidige verantwoording naar Rijk, provincie- en gemeentebestuur en de besturen van de veiligheidsregio's.
- Eénduidige aanpak van de nieuwe ontwikkelingen.
- Efficiënte en effectieve aanpak die functioneel en deskundig is, waarvan de afspraken in een governance zijn geborgd.

Om deze (bestuurlijke) uitgangspunten te borgen is een bestuurlijke en ambtelijke verankering noodzakelijk.

5.2 BESTUURLIJKE EN AMBTELIJKE VERANKERING

Bestuurlijke en ambtelijke verankering is noodzakelijk om de Gelderse gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing structureel te borgen, de voorbereiding en uitvoering op elkaar af te stemmen, knelpunten te bespreken en om bestuurlijke verantwoording af te leggen. Daarvoor is het belangrijk dat dit plan van aanpak beheerfase bestuurlijk en ambtelijk vastgesteld wordt binnen de provincie, gemeenten en de besturen van de drie veiligheidsregio's (gemeenten). Daarnaast is het belangrijk dat de betrokken risico-houdende functies hun verantwoordelijkheid nemen en gezamenlijk met de overheden (regie-houdende

functies) komen tot haalbare en effectieve implementatieplannen en vervolgens de uitvoering hiervan ter hand nemen. Hiervoor moeten, naast capaciteiten, ook financiële middelen beschikbaar komen. De provincie en de gemeenten kunnen hierbij faciliteren en eventuele juridische dilemma's oplossen.

6. VOORSTEL BEHEERFASE

Om de provincie, de gemeenten en de risico-houdende functies adequaat te blijven adviseren rondom natuurbrandbeheersing is structureel regie- en adviescapaciteit noodzakelijk bij de verschillende betrokken organisaties.

Hierbij wordt van alle organisaties gevraagd om de eigen inhoudelijke taken en verantwoordelijkheden organisatorisch structureel te borgen. Daarbij is het nodig om samenwerkingscapaciteit te organiseren om zo een robuuste en gecoördineerde provinciale aanpak mogelijk te maken. Essentieel hierbij is de bestuurlijke betrokkenheid en commitment.

In dit plan van aanpak wordt alleen ingegaan op de gezamenlijke extra capaciteit die gevraagd wordt voor regie en samenwerking op provinciaal en bovenregionaal niveau om op deze wijze de beheerformatie robuust te organiseren en eenduidigheid in werkwijze te realiseren Daarnaast vergt deze aanpak ook beperkte capaciteit van de bij de Crisisbeheersing betrokken organisaties (zoals politie, GHOR, bevolkingszorg en communicatie) en op andere niveaus binnen de gemeenten en de provincie. Verder is er ook capaciteit nodig bij de risico-houdende functies als natuurbeheer, infra-beheer en de risicovolle objecten van de gebruiksfuncties van recreatie, zorg, wonen & werken en vitale objecten noodzakelijk.

6.1 VOORSTEL PROVINCIALE/BOVENREGIONALE SAMENWERKINGSVORM

Binnen dit voorstel wordt aangegeven hoe de provinciale bovenregionale samenwerkingsvorm wordt voorgesteld om enerzijds bestuurlijke betrokkenheid te garanderen en anderzijds regie en samenwerkingscapaciteit beschikbaar te hebben voor de éénduidige structurele aanpak van de beheerfase binnen de gebiedsgerichte aanpak.

Binnen de beheerfase van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Gelderland wordt compacte een organisatiestructuur onderscheiden die bestaat uit een stuurgroep, gevormd door de bestuurlijke deelnemers, een adviesraad, bestaande uit de directeuren van de veiligheidsregio's en de provincie, en een regiewerkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de provincie en de veiligheidsregio's (optioneel ook AOV'ers vanuit de gemeenten waar burgemeester portefeuillehouder is). De relatie met de regiehoudende functies komt tot uitdrukking in de portefeuilles van de leden van de stuurgroep.

De stuurgroep bestaat uit:

- Gedeputeerde natuur provincie Gelderland (tevens voorzitter);
- Burgemeester/portefeuillehouder natuur VRGZ;
- Burgemeester/portefeuillehouder natuur VGGM;
- Burgemeester/portefeuillehouder natuur VNOG.

De stuurgroep komt minimaal twee keer per jaar bijeen met een vertegenwoordiger van de adviesraad, en vanuit de regiewerkgroep de ambtelijk secretaris en de managementondersteuning. De stuurgroep kent een portefeuilleverdeling: Natuur/Landschapsinrichting (Gedeputeerde natuur), Infrabeheer/Defensie (Burgemeester 1), Recreatie (Burgemeester 2) en Zorg/Wonen/Werken (Burgemeester 3). De leden van de stuurgroep overleggen periodiek met de vertegenwoordigers van de risico-houdende functies waarop hun portefeuille van toepassing is. Zo kan en zal de gedeputeerde natuur over natuurbrandbeheersing overleggen met eigenaren van natuurterreinen (TBO's). De desbetreffende burgemeesters stemmen daarnaast af met hun collega burgemeesters binnen de eigen veiligheidsregio.

De adviesraad bestaat uit:

- Directeur VGGM (voorzitter);
- Directeur VRGZ;
- Directeur VNOG;

- Directeur van de werkorganisatie bij de provincie.

De adviesraad komt minimaal twee keer per jaar bijeen. De voorzitter (of een andere vertegenwoordiger van de adviesraad) woont de vergaderingen van de stuurgroep bij. De adviesraad wordt ondersteunt door een ambtelijk secretaris/notulist uit de regiewerkgroep. De adviesraad vergadert minimaal 14 dagen voor een stuurgroep vergadering.

De regiewerkgroep gebiedsgerichte aanpak (GGA) natuurbrandbeheersing bestaat uit:

- De provinciaal regieverantwoordelijke GGA;
- De regionaal regieverantwoordelijke GGA vanuit de VRGZ;
- De regionaal regieverantwoordelijke GGA vanuit de VGGM;
- De regionaal regieverantwoordelijke GGA vanuit VNOG (huidige situatie /coördinator gezamenlijke aanpak en ambtelijk secretaris stuurgroep en adviesraad);
- De managementondersteuning GGA;
- Communicatie ondersteuning GGA.

De regiewerkgroep overlegt minimaal vijf keer per jaar. De coördinerend regieverantwoordelijke/tevens ambtelijk secretaris woont de vergaderingen van de stuurgroep en de adviesraad bij, waarbij deze wordt ondersteund door de managementondersteuning. De regieverantwoordelijken vervullen binnen de eigen organisatie de aansturing van processen of medewerkers. De coördinerend regieverantwoordelijke zorgt voor de voortgang, continuïteit, voor de bovenregionale afstemming van de werkgroepen en de planning. Daarnaast fungeert de coördinerend regieverantwoordelijke voor de portefeuillehouders als eerste aanspreekpunt voor bovenregionale/provinciale aspecten.

Om de organisatievorm te kunnen laten functioneren is het nodig om de hiervoor noodzakelijke data te beheren en te delen en de voortgang en verantwoording inzichtelijk te maken. Daarvoor is ICT-ondersteuning nodig bij de provincie en de veiligheidsregio's.

6.2 FINANCIERING PLAN VAN AANPAK BEHEERFASE

Voor de financiering van de eigen werkzaamheden zorgen de veiligheidsregio's en de provincie zelf voor benodigde capaciteit en de hierbij behorende structurele middelen.

In paragraaf 3.1 en 3.2 is deze gespecialiseerde adviescapaciteit weergegeven hetgeen in de situatie van samenwerking binnen de afzonderlijke veiligheidsregio en de provincie leidt tot de volgende inspanning:

Capaciteit per veiligheidsregio/provincie	**VNOG**	**VGGM**	**VRGZ**	**Provincie**
Op basis van samenwerking Spoor 1 advies	2400 uur (1,6 fte)	1500 uur (1,0 fte)	825 (0,6 fte)	
Op basis van samenwerking Spoor 2 advies	1500 uur (1,0 fte)	750 uur (0,5 fte)	450 uur (0,3 fte)	600 uur (0,4 fte) coördinatie
Eigen regie capaciteit	75 uur (0,05 fte)	75 uur (0,05 fte)	75 uur (0,05 fte)	150 uur (0,1 fte)
Indicatie totale lasten (advieskosten), reeds grotendeels via eigen begrotingen beschikbaar.	€ 282.000* (zie 6.3.1 Kadernota 2028)	€ 166.000	€ 102.000	€ 69.000

Voor de uitvoering van de provinciale/bovenregionale regiewerkgroep met ondersteuning wordt de volgende formatieve capaciteit en inspanningen nodig geacht:

Functionaris	**Eigen formatie in de organisatie**	**Provinciale/Bovenregionale formatie**	**Opmerkingen**
Regisseur provincie	750 uur regie en coördinatie, 0,5 fte	75 uur	Inclusief overleggen TBO's
Regisseur VRGZ	75 uur	75 uur	
Regisseur VGGM	75 uur	75 uur	
Regisseur VNOG	75 uur	75 uur	
Rekensom: Vergaderingen 4 uur per vergadering keer vijf overleggen regiewerkgroep, keer vier overleggen adviesraad en stuurgroep en voorbereidingen			
Ambtelijk secretaris/coördinerend regisseur		450 uur, 0,3 fte	0,1 fte voorbereidingen, planningen en deelnames 0,2 fte coördinatie en aansturing werkgroepen
Managementondersteuning GGA		0,4 fte	0,4 fte ondersteuning organisatiestructuur
Communicatieondersteuning GGA		150 uur 0,1 fte	
ICT ondersteuning ICT middelen CoGO app		0,4 fte € 15.000	Gezamenlijke inspanning VR's 2 keer 0,1 fte en 1 keer 0,2 fte
Werkgroep Spoor 1		0,1 fte	
Werkgroep Spoor 2 Beheerdersdag TBO's		0,1 fte € 5.000	

Uitgaande van de normbedragen worden de kosten voor provinciale/bovenregionale samenwerking voor de veiligheidsregio's als volgt ingeschat.

Globale inschatting provinciale/bovenregionale kosten:

- 0,5 fte regisseur schaal 12 € 70.000;
- 0,4 fte managementondersteuning schaal 9 € 25.000;
- 0,1 fte communicatieondersteuning schaal 10 € 11.000;
- 0,4 fte ICT-ondersteuning schaal 10 € 44.000;
- ICT-middelen op jaarbasis € 15.000 (software continuering en ontwikkeling);
- Bovenregionale werkgroep Spoor 1 totaal 0,1 fte schaal 10 € 11.000;
- Boven regionale werkgroep Spoor 2 € 11.000;
- Organisatie kosten en beheerdersdagen € 5.000.

Totale extra kosten provinciale/bovenregionale samenwerking GGA overeenkomstig bovenliggende organisatievorm: **€ 192.000.**

6.3 VOORSTEL DEKKING BENODIGDE FINANCIËLE MIDDELEN BEHEERFASE

Voor de dekking van de benodigde financiële middelen in de beheerfase wordt voorgelegd in het algemeen bestuur van maart 2027.

6.3.1 VOORSTEL DEKKING BENODIGDE FINANCIELE MIDDELEN VEILIGHEIDSREGIO'S EN PROVINCIE

De veiligheidsregio's en de provincie zorgen zelfstandig structureel voor een bijdrage in capaciteit en daarvoor benodigde middelen overeenkomstig paragraaf 6.2 van:

- VNOG: € 282.000
- VGGM: € 166.000
- VRGZ: € 102.000
- Provincie: € 69.000

Deze capaciteit en de daarvoor benodigde middelen zijn inmiddels grotendeels opgenomen in de staande organisaties van veiligheidsregio's en provincie. Voor VNOG is een klein deel (€ 67.000) van deze capaciteit nog geen onderdeel van de begroting maar in route in de Kadernota 2028-2031.

6.3.2 VOORSTEL DEKKING PROVINCIALE/BOVENREGIONALE KOSTEN

Voor de kosten ten behoeve van de provinciale/bovenregionale organisatie wordt de volgende dekking verwacht:

- Dekking kosten t/m 2030 uit de jaarlijkse bijdrage van € 300.000 van het Rijk aan de provincie ten behoeve van regiekosten natuurbrandbeheersing.
- Dekking kosten vanaf 2031:
    - Als bijdrage van het Rijk structureel wordt toegekend aan de provincie, kan dit de structurele dekking voor de provinciale/bovenregionale bijdrage aan de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing worden.
    - Als bijdrage van het Rijk niet structureel wordt toegekend ontstaat een nieuw evaluatiemoment. Hierbij doet zich een aantal opties voor:
        - Provinciale dekking; hiertoe kan reeds na de provinciale verkiezingen van 2027 actie worden ondernomen om de Gelderse gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing verankerd te krijgen in een op te stellen coalitieakkoord en de benodigde middelen hiervoor beschikbaar te krijgen.
        - De veiligheidsregio's/gemeenten nemen samen met de provincie gedeelde kosten voor hun rekening.
        - De samenwerking wordt beëindigd.